

Svedjebruket har, som sagt, vært den vanligste dyrkningsmetoden historisk sett (Clark 1945 57-71, Steensberg 1955 65). Denne kulturformen betinger en **storfamiliestruktur**, og dermed en eller annen form for landsby. Arkeologisk er det påvist en forskjell i den generelle bebyggelsesutviklingen i Danmark og det øvrige nordvest-europeiske lavlandsområdet (Grøngaard Jeppesen 1981 135). Denne forskjellen blir klart synlig omkring 8-900 e.Kr., og beror nok på overgangen til åkerbruk, som kom senere i Danmark enn lengre syd. Generelt kan en si at åkerbruket har ekspandert nordover i Europa fra Middelhavet til Finnskogen i løpet av de siste to tusen årene før 1600-tallet e.Kr. Klimafluktuasjon har forøvrig en annen påvirkning på åkerbruk enn på svedjebruk. Svedjebruket ekspanderer ved klimaforværring, og de såkalte "vandrelandsbyene" aktiviseres, mens åkerbruket har liten mulighet til umiddelbar territorial ekspansjon som er registrerbar arkeologisk. Vikingetiden hadde en klimaforværring som førte til ekspansjon både internt og utflytting til ubrukte skoger både i utkantstrøk og i andre europeiske områder der åkerbruket allerede hadde tatt over matproduksjonen, slik at skogen var tilgjengelig for tilflyttende svedjebrukere.

Storfamilier eller klaner på vandring i frodige skogsområder har vært den vanligste livsformen ned gjennom menneskenes historie. Økser til å felle trær og sigder for skjåring av kornet var de eneste redskapene menneskene måtte bringe med seg. Alle andre hjelpemidler ble laget av materiale de fant på stedet; slik som glostaker av bjørk, lange stenger (vanko) og harv laget av en grantopp. Storfamilien erobret den jomfruelige frodige urskogen, brente og dyrket sine nøye utvalgte svedjefall, høstet en eller noen få avlinger, og fortsatte så videre til nye skogsområder som de hadde registrert. I den tempererte sonen regenererte skogen i løpet av en menneskealder. Slik kunne svedjing gjentas flere ganger på samme område i tidenes løp. Men i tropiske strøk ble skogbunnen etter hvert utarmet. Den ble ikke bare til lyngheier, som i Nordeuropa, men til steppe, savanne, prerie, pampas og til gold örken i tropiske områder der svedjebruket er eldst (Clark 1952 91-107).

Mennesket har gjennom alle tider konsumert skog, men grådigheten har aldri vært så truende som nå i vårt mekaniserte moderne „veiferdssamfund“. Noen har nok til alle tider leilighetsvis vært fristet til å produsere mer mat enn de selv trengte. Men overproduksjon hadde ingen tilhengere så lenge avtagere ikke fantes. Historien viser dog at påtvungen eller frivillig svedjing for makthavere eller gode betalere er gammel virksomhet. Det er ingen grunn til å romantisere eldre tider. Våre dagers tekniske muligheter fantes jo ikke dengang. Men det ser ut til at Europa og senere europeere over hele verden, står i en ugunstig historisk særstilling for sitt aggressive møte med de øvrige verdensdelene helt fra middelalderen av.

Det er funnet bemerkelsesverdig lite levninger av våre forfedre, så kunnskapen om oss mennesker er meget sparsom. Hominidene er alle skapninger, levende og døde, som er nærmere beslektet med oss nålevende mennesker enn med noen nålevende sjimpanse. Før *homo erectus* hadde hominidene apelignende karaktertrekk. *Homo erectus* var trolig de første skapningene som ikke var redde for ilden, og som var intelligente nok til å ta ilden i sin tjeneste. De hadde oppdaget fordelen ved å dyrke matvekster i asken etter skogbrann, og derfor lærte de seg å stifte brann. Slik ble de noen mektige skapninger som utviklet seg til å lede an framfor dyrene. Manipulering med ilden, fulgt av bruken av øks for å felle skogen, utviklet seg til å bli det forhistoriske jordbruket. Disse skapningene var således også de første som laget redskaper ved å benytte seg av andre redskaper til dette. De må ha virket skremmende mektige på eventuelle andre hominider. De var også de første som etterlot seg leirsteder / boplasser som arkeologene har klart å tyde. *Homo erectus* hadde drivkraft og intelligens nok til å spre seg over store deler av verden. Deres forløpere er funnet i Afrika. Svedjebruket var en viktig intelligensutvikler. Det skjerpet evnen og viljen til sosialisering, fordi avlingen ble større ved effektivt samarbeid.